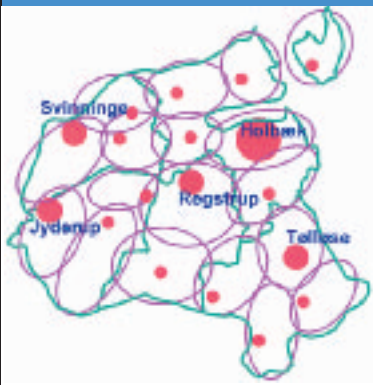

BYPLAN NYT 5

2. årgang · september 2004

„Planlægningens arvesølv, det højt besungne ram-
mestyringsprincip hvor det statslige og det regio-
nale niveau sætter rammer for den kommunale
planlægning, må ikke sættes over styr”

Strukturreformen og planlægningen side 4

„Der er ikke noget så trist, som når et fint sted
bliver ødelagt, fordi kommunen rykker ind med
flere ton granit.”

Dogme om byens pladser side 8

„Reformen tegner en ny offentlig sektor, hvor
kommuner, regioner og stat har hver sin opgave-
mæssige identitet.”

Strukturreformen side 14

„ ...at skabe en strategisk byplan, der kunne ud-
vikle sig af sig selv.”

I anledning af Byplanprisen 2003 side 15

Redaktion
Ole Damsgård (ansv.)
Anette Sørensen

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: db@byplanlab.dk

Årsabonnement i 2004
180 kr. incl. moms og for-
sendelse i Danmark

Annoncer
Anette Sørensen
as@byplanlab.dk

Layout
Karin Larsen
Arkitektens Forlag

Repro + tryk
Arco Grafisk A/S

Forside:

ISSN
1602-9038
BYPLANNYT udkommer
med seks numre om året

Signerede artikler står for
forfatterens regning, usig-
nerede for den ansvars-
havende redaktørs regning

Fonden Realdania har ydet
økonomisk støtte til arti-
kelserien Planlægningens
dogmer

BYPLANNYT nr. 5 / 2004 (2. årgang)

NÅR VI BYGGER, GØR VI DET ORDENTLIGT.

HELT NED TIL MINDSTE DETALJE.

Vi bygger, vedligeholder, sælger og udlejer fremtidens boliger, ejendomme og veje. Vi gør tingene sådan som det bliver aftalt og det med stolthed. Hver gang. Det synes vi er det mindste man kan forlange.

Kan du gætte hvem vi er?

LEDER

FREMTIDENS PLANLÆGNING

Aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om strukturreformen overraskede lige før sommerferien med både timing og indhold.

Timingens fordi vel de fleste havde indstillet sig på, at regeringen ville bruge sommeren til at få et bredt forlig halet i land. Men regeringen valgte det smalle forlig og spillede trumfen ud med regeringsrokaden og Connie Hedegaard som ny miljøminister, inden Danmark rigtigt var kommet hjem fra sommerferien igen.

Indholdsmæssigt overraskede aftalen med overhovedet at give regionerne en vis planlægningsmæssig kompetence. Hvor meget er endnu uafklaret. Men det vigtige er, at regeringen har rykket sig i forhold til det første udspil fra januar, hvor den regionale planlægning glimrede ved sit fravær.

Nu får vi regionale udviklingsplaner, som skal kobles med de regionale erhvervsudviklingsstrategier, og som skal være brede og indeholde en samlet vision for en række sektorområder herunder f.eks. den fysiske udvikling. Det rummer nogle gode perspektiver.

Hvor præcist grænsen mellem den regionale udviklingsplanlægning og kommunernes planlægning kommer til at gå, er stadig uafklaret. Men et er sikkert: Kommuneplanerne bliver de arealregulerende formelt bindende planer, som kommer til at omfatte både byerne og det åbne land.

I denne nye arbejdsdeling ligger der en vis dynamik, som kan føre til et tiltrængt kvalitetspring i den danske planlægning. Specielt hvis regionerne får andet end bare en indsigtelsesret. En dynamisk planlægning har ikke gode betingelser i en monopolsituation, hvor en myndighed har den suveræne plankompetence på alle felter.

Faren er, at regionerne bliver for politisk og planfagligt svage og ikke magter at give kommunerne det med- og modspil, som er en forudsætning for en dynamisk udviklende planlægning. Ubekræftede forlydende siger dog, at der arbejdes på at flytte flere miljøopgaver ud til regionerne, dette kunne betyde en styrkelse af regionerne også på planområdet.

En anden fare er, at kommunerne alligevel ikke bliver store eller stærke nok til at kunne løfte de nye opgaver, og at de nye kommuneplaner bliver blege udgaver af de nuværende kommune- og regionplaner.

Aftalen om strukturreformen rummer desuden en massiv centralisering af planlægningen. Dels overtager staten simpelt hen styringen på en række områder, og dels skal planloven detaljeres f.eks. med hensyn til planernes indhold. Planlægningen bliver dermed mere regelstyret og mindre i stand til at tage højde for lokale forhold.

Et andet punkt hvor regeringsaftalen vækker bekymring, er afgrænsningen af regionerne. I den nye hovedstadsregion har man valgt at skære Køge Bugt-fingeren og Roskilde-fingeren over og indlemme dele af den nuværende hovedstadsregion i Region Sjælland.

Den regionale inddeling af Østjylland virker heller ikke overbevisende nu, hvor det østjyske bybånd skæres over.

Spørgsmålet er, om det overhovedet giver mening at arbejde med regionale udviklingsplaner for halve eller tredjedele byregioner?

Disse forhold skal og må der rettes op på i slutrunden om strukturreformen her i efteråret, hvis altså reformen skal give planlægningen det løft, vi drømmer om.

Ole Damsgård

Kilde: Svendborg Kommune

Det politiske forlig omkring strukturreformen lægger op til en stærkere rolle til kommuneplanen og en mere overordnet strategisk rolle til de nye, store regioner. Det er der muligheder i – men også faldgruber. Vi mangler endnu at se de konkrete lovforslag, men mange planlæggere løfter en advarende pegefinger, samtidig med at der udtrykkes optimisme omkring de nye muligheder. ByplanNyt har talt med tre af dem, der har fingrene nede i substansen.

STRUKTURREFORMEN OG PLANLÆGNINGEN

IKKE SÅ TOSSET ENDDA – MEN PAS GODT PÅ ARVESØLVET

DEN GLADE NYHED

Nu får vi regioner, der lægger strategiske rammer for udviklingen og kommuner, der har muskler nok til at løfte de faglige opgaver, der flyttes fra amterne.

Det er den glade nyhed til planlæggerne i forbindelse med den kommende strukturreform. Det mener i hvert fald souschef i Odense Kommunes byplan- og miljøafdeling Jannik Nyrop. Hvis der kan skabes sammenhængende strategiske overvejelser både på statsligt, regionalt og kommunalt niveau, vil planlægningen i Danmark få et gevaldigt løft. Regionale udviklingsplaner med en overordnet vision for regionens samlede udvikling, med regionale erhvervsudviklingsstrategier og med overordnede prin-

cipper for regionens fysiske udvikling kan løfte den regionale planlægning op på et langt højere kvalitetsniveau.

Samme forventninger deles af Tommy Mostrup, som er direktør for Teknik og

„Den løftede pegefinger handler derfor om, at planlægningens arvesølv, det højt besungne rammestyringsprincip hvor det statslige og det regionale niveau sætter rammer for den kommunale planlægning, ikke sættes over styr.”

Miljø i Ringkjøbing Amt. Også han er tilhænger af, at den regionale planlægning flytter sig fra detaljeret arealplanlægning og sagsbehandling til et strategisk niveau, hvor der fastlægges indsatsområder og formuleres strategier for udviklingen. Det må også gerne ske i større regionale enheder med mere veludbyggede faglige miljøer, end dem vi har i øjeblikket.

DEN LØFTEDE PEGEFINGER

Men Jannik Nyrop og Tommy Mostrup er dog også bekymrede over, hvor lidt der bliver tilbage til regionerne. Der vil stadig være behov for et regionalt niveau, når det handler om at beskytte de brede og langsigtede miljø- og naturinteresser. Det gælder

f.eks. grundvandsbeskyttelsen, opfyldelsen af vandrammedirektiverne og habitatområderne, som ikke kan administreres inden for begrænsede, geografiske områder, men nødvendigvis må forvaltes regionalt eller statsligt. Konkrete opgaver som miljøvurderinger af husdyrbrug kan heller ikke varetages kommunalt, da miljøkonsekvenserne ofte kan være grænseoverskridende i forhold til nabokommunerne.

Den løftede pegefinger handler derfor om, at planlægningens arvesølv, det højt besungne rammestyringsprincip hvor det statslige og det regionale niveau sætter rammer for den kommunale planlægning, ikke sættes over styr. Hvis alle opgaverne flyttes fra amterne til kommunerne, mens kontrolfunktioner og overordnet ansvar flyttes op til staten, kan der blive tale om en helt uacceptabel centralisering, der også vil gå ud over borgernes muligheder for at få indflydelse på det regionale niveau, hvor de langsigtede natur- og miljøinteresser rettelig hører hjemme.

Hvis ansvaret tages fra de folkevalgte regionsråd, og hvis borgerinddragelsen på det regionale niveau svækkes yderligere (den er ikke for god i forvejen), vil debatten om natur- og miljøinteresserne blive reduceret til lokale skænderier om økonomi og arbejdspladser, mens de mere principielle og langsigtede diskussioner om natur og miljø vil reduceres til „lomborgske“ skænderier blandt fagfolk.

HOVEDSTADSOMRÅDET

I Hovedstadsområdet kan der opstå helt særlige problemer med den regionale planlægning. Chefplanlægger *Martin Holgaard* i Roskilde Kommune beklager, at Roskilde ikke kommer med i den nye Hovedstadsregion. Roskilde er på mange måder en integreret del af Hovedstadsområdet, og det vil være beklageligt, hvis Roskilde ikke bliver en del af regionens strategiske overvejelser i fremtiden.

Det bedste ville være en sammenhængende planlægning for hele det sjællandske arbejdsmarked. Nu må man nøjes med det næstbedste, hvor regionerne må arbejde sammen om fælles strategier. Problemet er, at de nye enheder først vil bruge mange kræfter på at opbygge identitet og demonstrere deres eksistensberettigelse. Og det vil i en overgangsperiode gøre samarbejdet over regionsgrænserne besværligt, mener *Martin Holgaard*. Han er dog ikke i tvivl om,

at det er et spørgsmål om tid, før vi får den store sammenhængende sjællandsregion.

DEN KOMMUNALE PLANLÆGNING

Planlægningsdebatten har især sat fokus på det regionale niveau, men reformen får også stor betydning for den kommunale planlægning. Store regioner fordrer store kommuner, mener *Jannik Nyrop*. Og hvis kommunerne kan blive store nok til at kunne

„Hvis alle opgaverne flyttes fra amterne til kommunerne, mens kontrolfunktioner og overordnet ansvar flyttes op til staten, kan der blive tale om en helt uacceptabel centralisering, der også vil gå ud over borgernes muligheder for at få indflydelse.“

etablere de nødvendige, faglige miljøer, vil der kunne løftes langt flere opgaver end i dag, både på plan-, miljø- og naturområdet.

I det politiske forlig slås det fast, at kommuneplanen bliver den bærende plantype i den fysiske planlægning. Kommuneplanen skal indeholde mål og retningslinier både for byerne og i det åbne land, og det giver nye muligheder for regulering af bosætning

og erhvervsudvikling uden for byerne – f.eks. i form af en kommunal landdistriktspolitik. I de nye kommuner bliver det også muligt at arbejde med et sammenhængende bymønster, herunder med en mere bevidst arbejdsdeling mellem byerne, baseret på de enkelte byers styrker og svagheder.

NÆRDEMOKRATIET

Nærdemokratiet og borgerdeltagelsen i de store kommuner behøver ikke at blive et problem i forhold til planlægningen. Ifølge *Jannik Nyrop* er der ikke noget at komme efter i de store kommuner. De store kommuner har bedre muligheder for en professionel indsats for borgerinddragelsen. Oden-se har således lange og stolte traditioner for borgerinddragelse på alle niveauer, og det kan også blive tilfældet i de fremtidige store kommuner, hvis der sættes målrettet på det.

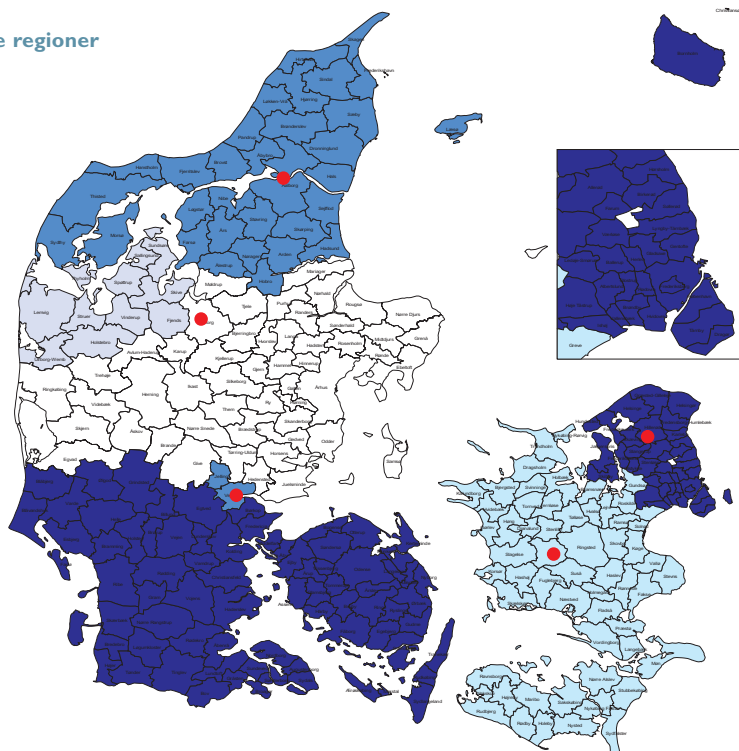
Niels Helberg

Sociolog, planlægningskonsulent

Fra 2007 forandres Danmarks kortet. Erstatningen for amterne bliver en opdeling af landet i fem regioner.

Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

De nye regioner

SKÆBNEFÆLLESSKAB OMKRING HOLBÆK

I Nordvestsjælland er der forhandlinger i gang, som skal omdanne 11 kommuner til tre. Niels Helberg har kigget nærmere på den proces, som skal føre til en sammenlægning af Holbæk med fire nabokommuner til en ny storkommune med 66.000 indbyggere.

Strukturen i den nye Holbæk Kommune med de 17 lokalsamfund.

Holbæk har mange års tradition for et udbygget og pragmatisk samarbejde med nabokommunerne. Det har bl.a. ført til en fælles egnsplan for Holbækregionen 2003, hvor Holbæk sammen med fem nabokommuner har vedtaget nogle fælles rammer for de kommende års planlægning og samarbejde, og samtidig formuleret 10 projekter, der skal omsætte egnsplanen i praksis.

Erfaringerne fra samarbejdet har – ifølge Holbæks borgmester Jørn Sørensen – været en vigtig forudsætning for, at fem af de seks kommuner nærmer sig en konkret politisk aftale om en sammenlægning. Sammenlægningen vil føre til en kommune, der bliver dobbelt så stor i indbyggertal, som Holbæk Kommune er i dag.

Processen er indtil videre forløbet ganske smertefrit, og der er bred enighed i alle fem kommunalbestyrelser om det endelige mål. En af forklaringerne er ifølge Jørn Sørensen, at Holbæk har holdt en relativ lav profil lige fra starten. Kommunen har ikke lagt skjul på sin interesse i en sammenlægning med omegnskommunerne, men har overladt det til andre at tage initiativet. Så det var den mindste kommune – Jernløse – der i begyndelsen af 2004 foreslog at starte forhandlingerne. Det har bl.a. resulteret i en omfattende administrativ rapport, hvor de fem kommuners servicemål, administrative rutiner, EDB-systemer osv. sammenlignes.

Der er også sat en politisk proces i gang med formulering af fælles værdigrundlag, en

Jernløse Kommune tog det første skridt i processen.

Foto: Niels Helberg

fælles vision og skitser til fælles strategier. Der er etableret en politisk styregruppe med lige stor repræsentation fra hver af de fem meget forskellige kommuner. Styregruppen har Tornveds borgmester, *Jens Stenbæk*, som formand. Jens Stenbæk mener, det er vigtigt for Tornved Kommune at få indflydelse på købstaden, som man i forvejen er meget afhængig af. For ham er målet en større og mere effektiv kommune med øget indtjening, friere valg for borgerne og en øget decentralisering.

Synspunkterne hos de to borgmestre og en meget stor del af resten af de 77 kommunalpolitikere udtrykkes af Jørn Sørensen som et „skæbnefællesskab mellem Holbæk og nabokommunerne”. Man kunne måske også sige, at Holbæk hermed bliver forenet med sit naturlige opland.

BOSÆTNINGSPOLITIK OPHÆVER INTERN KONKURRENCE

Påstande om, at borgernes indflydelse mindskes, og at der bliver for langt til rådhuset, afvises af både Jens Stenbæk og Jørn Sørensen. Tværtimod mener de begge, at mulighederne for borgerindflydelse faktisk bliver større. En grundlæggende idé i de politiske forhandlinger har været at betragte den nye kommune – ikke som en sammenlægning af fem tidligere kommuner, men som et naturligt samarbejde mellem købstaden og 17 omgivende lokalsamfund.

De enkelte lokalsamfund skal have optimale betingelser for at udvikle sig ud fra egne forudsætninger og baseret på lokale initiativer. De skal bl.a. gennem planlægningen sikres, at der tages vidtgående hensyn til lokalområderne, bl.a. gennem en sammenhængende bosætningspolitik, hvor konkurrencen mellem de tidligere kommuner er ophævet. Jørn Sørensen kan f.eks. sagtens forestille sig en planlægning i den nye kommune, hvor en større del af bosætningen placeres i de mindre centerbyer og lokalbyer med tilhørende lokal service, mens størstedelen af arbejdspladserne og de mere specialiserede funktioner samles i Holbæk.

Jens Stenbæk føler sig overbevist om, at borgerne i de fire omegnkommuner bak-

ker op om sammenlægningen. Han mener snarere, at det er borgere i Holbæk, som er mest skeptiske, fordi de i forvejen har den største indtjening, det bedste service-niveau og den laveste skatteprocent.

GODE UDVIKLINGSMULIGHEDER

Et vigtigt element i den fælles planlægning bliver ifølge Jens Stenbæk det fælles bymønstre og de enkelte byers styrkepositioner i forhold til at løfte fremtidens opgaver. Holbæks placering i kanten af Hovedstadsområdet giver den nye kommune nogle gode udviklingsmuligheder som bosætningskommune og på længere sigt som erhvervs- og uddannelseskommune i et tæt samspil med den nye Kalundborg Kommune og den nye Odsherred-kommune. Hvis disse muligheder skal udnyttes optimalt, skal bymønstret styrkes og udvikles til at kunne leve op til udfordringerne.

En samlet analyse af 44 nordvestsjælland-ske byer viser, at de servicemæssigt står nogenlunde godt rustet, men at en række af byerne kvalitetsmæssigt trænger til et løft. På den måde kunne en mere enkel kommunal struktur og en mere sammenhængende planlægning bidrage til at øge kvaliteten båd-

de i de enkelte byer og i det samlede bymønstre.

I august 2004 gennemføres en række borgermøder i de fem kommuner (med en „fremmed” borgmester som indleder), og i september fremlægges et gennearbejdet forslag til vedtagelse i de fem kommunalbestyrelser.

FOREGANGSKOMMUNE

Forhandlingerne mellem de fem kommuner skrider så gnidningsløst frem, at de har bedt om at slippe for overgangsåret. Dermed kan sammenlægningen blive en realitet allerede pr. 1. januar 2006. En sådan fremskyndet sammenlægning kunne gøre den nye Holbæk Kommune til en foregangskommune på sammenlægningsområdet. Og det vil uden tvivl passe de ambitiøse politikere ganske udmærket.

Niels Helberg

Sociolog, planlægningskonsulent

Nordvestsjælland består i dag af 12 kommuner omkring Holbæk, Kalundborg, og i Odsherred. 11 af de 12 kommuner er i fuld gang med forhandlinger, der skal føre til dannelsen af tre nye kommuner.

De tre sammenlægningsprocesser omfatter;

Holbæk, Tølløse, Jernløse, Tornved og Svinninge
– i alt ca. 66.000 indbyggere (www.komsammen.dk).

Kalundborg, Hvidebæk og Bjergsted
– i alt godt 33.000 indbyggere (www.kalundborg.dk)

Nykøbing-Rørvig, Trundholm og Dragsholm
– i alt godt 32.000 indbyggere (www.odsherred.nu)

PLADSER SKAL DA VÆRE SMUKKE OG STRÅLE AF KVALITET

For godt fyrrer år siden åbnede *Strøget* som Danmarks første gågade, og dermed opstod en helt ny opmærksomhed overfor byens rum. I dag er de indre bydele i næsten alle større byer forvandlede til en slags udenørs shopping-centre, og de er dækket af granit. Vore verdenskendte bybyggere *Jan Gehl* og *Lars Gemzøe* kalder det „det grå snit“.

To unge teoretikere fra gruppen *Transform* efterlyser noget mere uorden i byen. Og landskabsarkitekten *Stig Lennart Andersson* spørger, hvor rummet er blevet af i mylderet af lækre detaljer. Er kvalitet det samme som detaljer i granit? Og er det politikerne, der vil have det sådan?

Jon Pape fra Københavns Kommunes byrumskontor antyder et opbrud i diskussionen om byrum – både blandt borgere, embedsmænd og politikere.

Man kan cykle en tur i Ørestaden, i Roskildes ny *Trekroner* kvarter, i Randers eller i en hvilken som helst lille landsby i Nordjylland. Danmark er blevet ramt af granit i ganske uhyrlige mængder. Der er brosten, chaussésten og bordursten overalt, ikke mindst i forstæderne og byernes udkanter. De er ordnede i sirlige og gennemtænkte vej- og plads-snit, og suppleret med arkitekttegnede lamper, plantekasser, pullerter og bænke så det er en lyst.

Hver gang et byrum skal fornyes, skal det ske i den højest tænkelige kvalitet, og

kvalitet er øjensynligt ensbetydende med granit.

Det kan man da ikke have ondt af, eller kan man?

Tom Nielsen, fra arkitektgruppen *Transform*, ser lidt anderledes på det:

„I takt med at byen vokser, bliver den til noget andet. Vi forventer, at en stor del af Østjylland om få år kan betragtes som et sammenhængende byområde. Man vil pendle fra Aarhus til Randers, fra Vejle til Kolding,

og fra de mellemliggende landsbyer og forstæder til centrene. I denne nye by vil mange af rummene have en helt anden karakter end de byrum, vi identificerer i dag.

Et eksempel er *Spørring* grusgrav, der netop ligger mellem Aarhus og Randers i et område, der egentlig har landbrugs-karakter, men som er overgået til en mere urban, rekreativ anvendelse.

Et andet eksempel er *Hasle Bakker* udenfor Aarhus, der er skabt af overskudsjord. Her arbejder vi sammen med kommunen på at udvikle dem, så de i højere grad kan bruges til rekreative formål af beboerne fra de store forstadsbebyggelser i nærheden.

Begge eksempler er restarealer, hvor det er vigtigt, at de ikke bliver forvandlet til „normale“ landskabsrum, fordi en væsentlig del af deres attraktion er det ufærdige og selvgroede. Vi har brug for at erkende, at vi ikke kan kontrollere hele verden, og i stedet blot sikre nogle basale ting: tilgængeligheden, den landskabelige og programmatiske åbenhed, og de overordnede linier i planlægningen.”

Hasle Bakker Transform. At skabe et attraktivt og identitetsskabende rum ud af 1.000.000 m³ jord kræver en arkitekt og planlægningsmæssig indsats på mange niveauer med en bred vifte af virkemidler taget i anvendelse.

Kilde: Transform

Tom Niensens kollega fra Transform, *Boris Brorman Jensen* supplerer:

„Kvalitet er et ord, der kan hæftes på alting,...., der er sådan en særlig arkitektfaglig tradition, hvor der er en stor vægt på materialerne, på noget solidt inventar, med Lyon og Barcelona som forbillederne.

Jeg kalder det Lions Club Urbanism, fordi det er borgerskabets byrum, man tegner på den måde. Byerne har ikke noget godt forhold til bagsiderne, eller til de mennesker der bruger dem.”

Skal man da have det, vil de ikke helst være i fred?

„Jo, man skal lade dem være i fred, men man skal have en bevidsthed om, at det er dér, fornyelsen sker – at også borgerskabet henter sin energi derfra. Det er fint nok, at man omdanner midtbyerne til Verona, men jeg ville ønske, de ville lade forstæderne være i fred. Der er ikke noget så trist, som når et fint sted bliver ødelagt, fordi kommunen rykker ind med flere ton granit.”

Ja, nu siger du Verona, men en ting der virkelig skiller danske fra italienske byer, er den store mængde detaljer, man finder i de danske byrum. Jeg sad forleden og så billeder fra Venedig, og der ved man jo er gode byrum. Men der er ingen detaljer, kun sten, græs og vand, i henhold til topografien og så de funktionelle krav.

„Ja, mon ikke også det er sådan et embedsmandssyndrom – trangen til at kunne gøre rede for alt, at kunne dokumentere at der er alle de fornødne kvaliteter overalt. Detaljer viser, at man har gjort en indsats og tænkt over tingene. Men man glemmer, at storbyen ikke skal være perfekt overalt, der skal også være det grimme og det farlige. Nu vil jeg gerne understrege, at vi skal have de der højglanspolerede steder, men kommunerne har brug for en bredere vifte af muligheder, flere kvalitetsbegreber, der svarer til, at stederne i byen er forskellige.”

Noget tilsvarende fortæller Stig Lennart

Andersson, indehaver af SLA Landskabsarkitekter: „Det vigtige er rummet og de ting, der definerer rummet, som koteringsen. Alt andet er lige meget. Og det giver bestemt ikke altid mening at bruge de dyreste materialer og fornemste detaljer. Men vi oplever ofte, at de kommunale embedsmænd har svært ved at håndtere billige løsninger og især det at vælge noget fra.

„...Jan Gehl og Lars Gemzøe kalder det ‘det grå snit’.”

Se her på bordet, der står en kop, et glas og en flødekande. Det der giver de tre genstande mening, er det rum, de danner, hvori kaffen, vandet og fløden befinder sig. Og alle detaljerne er underordnet det forhold, samt naturligvis produktionsmåden.

Sådan er det jo også med byrum, men der ligger en stor opgave i at forklare arkitekterne det, for de er alt for ofte fokuseret på genstanden, frem for på det rum den danner.”

Det helt rå rum du beskriver der, har vel stor lighed med tressernes arkitekturidealer. Men i mellemtiden er der kommet en del ekstra inventar – og mere granit.

„Ja, og det er helt overflødigt. Det er slet ikke dét, det drejer sig om.

Lad mig give et eksempel. Vi arbejder med et projekt på Frederiksberg, hvor der netop er mange af disse arkitekt-tegnede objekter. Bygningerne er meget individuelle, de er meget heterogene.

Der er ikke noget, der binder dem sammen, men de efterlader 20.000 m² offentligt rum. Tilmed ligger indgangene i helt forskellige koter, så det er et meget vredet rum.

De tre bygninger har et rigt indre liv, og næsten ingen kontakt udadtil, og så er opgaven at få dette rum til at fungere for de 30.-40.000 mennesker, der skal færdes her dagligt.

Vi har valgt at trække vejret ind, at gøre vejret til det centrale i oplevelsen af plad-

sen, gennem en abstraktion af vejrets elementer.

For at virkeliggøre dette er granit ikke det afgørende, det kan sagtens realiseres med billigere materialer.

Det afgørende er at fange lys, og det er dét, der har vores interesse, ikke fuge-dybder”

Mange af de detaljer man arbejder med i byens rum, tjener jo til at give os brugere nogle holdepunkter. Man kan se, at byerne har lært meget af Jan Gehl i det forløbne årti?

„Jo, Jan Gehl har jo skabt en objektivisering af byrummet. Han har spurgt: hvad skal der til for at skabe et godt byrum? Og fundet en lang række svar – at bænke skal stå i solside, at der skal være trygt, og hvordan der bliver trygt, osv.

Det er alt sammen programmatisk forhold, som man selvfølgelig skal håndtere. Det kan man ikke modsige.

Men problemet opstår der, hvor man kun vil aptere rummet som svar på disse krav. Derved opstår et slags pulterkammer, hvor alle enkeltdele har lige værdi, og hver især er svar på et program-krav, men hvor der ikke er nogen rumlig helhed.

I sådanne byrum er der masser af skilte, der anviser, hvordan rummet skal bruges og ikke må bruges, det er steder med en masse objektiv funktionalitet, men uden rumlig kvalitet.”

Man aner en udvikling, hvor der hele tiden er mindre rum og mere inventar, flere detaljer. Hvordan kan det ske?

„Det sker, fordi det offentlige rum jo er alles rum. Og det blander mange af parterne i byudviklingen sammen, så man tror, at det betyder, at alle skal have lige meget at skulle have sagt. Hver forvaltningsdel og hver borger skal være synligt tilstede i rummet.

Men vi har også brug for at vælge fra, at prioritere. Det er vigtigt, at nogen har det overordnede ansvar for rummet, og kan vælge fra, kan sikre en helhed.”

„Frederiksberg nye bymidte“, opførelsesperiode: 2003-2004, areal: 18.000m². Projektet er tegnet af SLA Landskabsarkitekter
Projekt-illustrationer: SLA Landskabsarkitekter.

Er vi ude i, at summen af mange forskellige instansers kvalitetsbestræbelser er mindre kvalitet?

„Det kan man godt sige. Eller man kan sige, at resultatet ofte bliver mindst fællesnævner.“

Det er ganske givet, at Jan Gehl har haft en ganske betragtelig indflydelse på udformningen af nutidens byrum. Dels gennem et livslangt pædagogisk virke, dels gennem sin konsulentvirksomhed i Gehl Architects. En international virksomhed, som navnet antyder, med rigtig mange opgaver i udlandet.

For tiden arbejder Gehl sammen med den engelske arkitekt Richard Rogers om forbedring af Londons byrum, der ofte er meget tilfældigt udformede.

Derfor er det oplagt at spørge ham om dogmer i byrums-udviklingen, og man får da også straks en grundig udredning.

Hvad er kvalitet?

„Det er granit“ (man fornemmer en vis munter ironi i svaret)

„Det er vigtigt at se det som en sammenhængende udvikling.“

Siden Strøgets indvielse, 17. november 1962, har hvert årti budt på nye ideer om byens rum. Du må huske, at bilernes virkning var meget begrænset indtil 1955, hvor importen blev givet fri, og det tog så disse knap 10 år, før man reagerede på konsekvensen: gader hvor man ikke kunne færdes, ikke kunne standse op og se butiksvinduerne eller føre en samtale.

Diskussionen om byrum er tilsvarende ca. 40 år gammel – det vil sige, relativt ny, og i begyndelsen rettede den sig slet ikke mod detaljerne. Dengang var det gennemgående tema sort-hvid mønstrede betonfliser og blomsterkummer.

„Vi har brug for at erkende, at vi ikke kan kontrollere hele verden, og i stedet blot sikre nogle basale ting: tilgængeligheden, den landskabelige og programatiske åbenhed, og de overordnede linier i planlægningen.“

Aalborg var den første by, der gik over til granitten, og her skulle det ses som et vel-færdssymbol, et billede på at det går godt for byen og dens borgere.

Men der er også andre aspekter ved udviklingen. Da vi udgav Nye byrum, var det fordi vi savnede eksempelsamlinger til vores undervisning. Der var simpelthen ikke nogen litteratur om emnet. Siden da er der sket noget mere, men det siger noget om det faglige på dette felt.

I starten var det hele meget konservativt, borduresten, fliser og brosten som vi kender det, men fra firserne begyndte inspirationen fra Barcelona at dukke op i København, og siden var det Lyon, der blev rejsemålet. Thomas Christoffersens lille plads på Vimmelskaftet var nok det første forsøg, men siden har vi jo fået en hel række gode og nytænkende byrum, for eksempel dem, der er udformet af Svend Ingvar Andersson, Jeppe Aagaard Andersen og Stig Lennart Andersson.

Og der begynder at ske helt nye ting, se nu bare på Islands Brygge og Halmtorvet. Her er plads til helt nye typer aktivitet.

Det sker i takt med, at byens rum bliver brugt på helt nye måder, som du kan se på dette diagram, vi har lavet: engang var byens rum kun til nytte.

Men i de sidste 40 år er der kommet helt nye rekreative funktioner ind i byen, og selvom det først kun var shopping, er det ved at blive andre ting igen nu – for eksempel kropslige aktiviteter, som dans, løb, klatring

og svømning. Det er meget interessant. Der sker faktisk en stor vækst i befolkningens anvendelse af byrummet i Europa. I USA er det lige omvendt.”

Det synes jeg er interessant, man plejer jo at sige, at vi følger USA med ti års forsinkelse, men nu siger du, at vi deles?

„Om nogen er det amerikanerne, der prøver at kopiere det europæiske mønster!”

Kunne vi vende tilbage til kvalitetsbegrebet? Jeg undrer mig over alle de detaljer, man ser i byens rum.

„Det er vigtigt at skelne mellem detaljer og møblering. Rummet er meget svært at bruge, hvis der ikke er en møblering. Det kan være en række træer, eller en pullert. Noget man kan forholde sig til.”

„Kvalitet er et ord, der kan hæftes på alting,..., der er sådan en særlig arkitekt-faglig tradition, hvor der er en stor vægt på materialerne, på noget solidt inventar, med Lyon og Barcelona som forbillederne.

Hvor meget politik er der i dette?

Jeg tror egentlig, at det er det faglige, der driver værket. Og her har den københavnske udvikling inspireret i resten af landet.

Man har ved en blanding af fornuftig planlægning og godt byrums-design formået at holde handlen inde i byernes centre, frem for som i USA at flytte handlen ud til centre i omegnen.

Det er der så nu politisk sat en stopper for, og det er ærgerligt, men det ligger udenfor denne diskussion.”

Københavns Kommune er ved at formulere en egentlig byrumspolitik, og det sker gennem workshops og seminarer, hvor embedsmænd fra alle forvaltninger, borgere og politikere deltager såvel som meget forskellige fagfolk.

Hvis Jan Gehl har ret i, at København inspirerer udviklingen i resten af landet, så er her i hvert fald noget at hente.

Processen er i gang, og den travle byrumschef Jon Pape kan ikke sige noget endeligt om udfaldet, men han bekræfter, at der bliver gjort op med nogle dogmer i processen.

„En af de ting vi har haft oppe, er temporære rum. Der er for øjeblikket flere steder i København, hvor midlertidige aktiviteter har skabt ny opmærksomhed om et område, og det ser både politikere og borgere som noget positivt.

En af mine egne kritikpunkter i processen har netop været, at man kun definerede kvalitet som „dyre løsninger”. Så nu går vi og leger med begreber som „no cost” og „low cost”. Det vil sige, ting der kan sættes i gang med det samme, og dermed være med til at øge opmærksomheden om et rums kvaliteter.”

Stig Lennart Andersson mener, at det er det rumlige, der afgør et steds kvalitet, er det så noget i er enige i?

„Vi er som sagt midt i en proces med politikerne, og prøver at udforme en fælles liste med kvaliteter. Jeg kan ikke sige nu, hvor den ender.

I sidste ende er det jo et politisk spørgsmål, men jeg føler, vi som fagfolk har et meget stort spillerum, og i de seneste år er politikerne blevet meget interesserede og bevidste om byens rum. Det ser jeg som noget positivt.

Vi lærer alle meget af denne proces, der både handler om at tænke nyt, og om at kvalificere politikerne.”

Nogle kritiker mener, at politikerne presser på for at få hele byen omdannet til et kæmpe shoppingcenter, oplever du det sådan?

„Nej, bestemt ikke. Det går på tværs af hele det politiske spekter, at byen ikke skal tivoliseres.

Der foregår en debat, og der er nuancer i den debat, men tendensen går imod tivolisering af byen.”

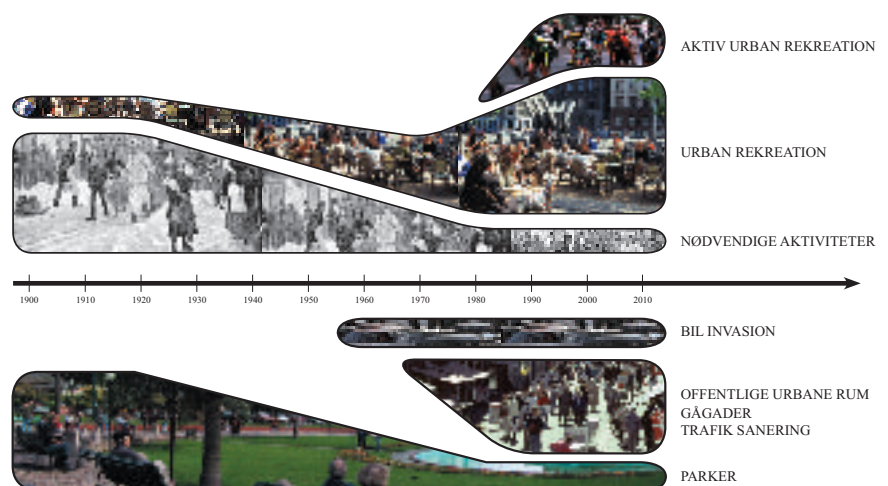
Tom Nielsen og Boris Brorman Jensen udtrykker begge bekymring for udkanterne, for at der skal komme granit alle vegne, hvis man må udtrykke det lidt skarpt ...

„Jeg er enig i, at nogle steder bare skal have lov til at være i fred, og udvikle sig i deres eget tempo.

Men hér er vi oppe mod stærke kræfter i Københavns Kommune, fordi næsten alt vores overskudsareal er privat ejet af developere, der ønsker at udvikle områderne.

Der er ikke meget „rest” her hos os.”

Merete Ahnfeldt-Møllerup
Journalist

Der sker en stor vækst i befolkningens anvendelse af byrummet i Europa. Aktivitetsskemaet viser, hvordan det bruges på helt nye måder i dag. Engang var byens rum kun til nytte.

Kilde: Gehl Architects

DEBAT

REFORM-DEBAT

Et smalt forlig og et nyt danmarkskort har medført en heftig debat i dagspressen. Vi bringer her et udsnit af de mange reaktioner på strukturreformen – se også kort nyt side 14.

HOVEDSTADSREGIONEN

Roskildes borgmester, Bjørn Dahl: Der blev lavet en alternativ kattelem for Nordjylland. Men vi mener, at det også bør gælde for os. Hvorfor kan Roskilde ikke selv bestemme? 23 ud af 25 byrådsmedlemmer og alle de borgere, vi taler med, vil tilknyttes Hovedstaden, så hvorfor skal vi ikke have lov til at vælge selv. (Berlingske Tidende 03.07.04)

Formand for Folketingets Europaudvalg, Claus Larsen-Jensen (S): At hive Roskilde Amt ud fra hovedstadsregionen, som amtet i dag er en integreret del af, når det gælder arbejdspladser, trafik og kultur, går stik imod, hvor befolkningen er orienteret (...) Det udviklingsmæssige omdrejningspunkt for Vestsjællands – og Storstrøms Amter ligger i hovedstadsregionen. De er i stigende omfang en del af Øresundsregionen. (Dagbladet Licitationen, 13.07.04)

Københavns overborgmester, Jens Kramer Mikkelsen (S): Det er ikke en bjergkæde eller et hav, der nu kommer mellem os, men en menneskeskabt streg på et landkort. Virkeligheden er helt anderledes. Erhvervslivet på Sjælland hænger sammen, og hovedstadsområdet er ét stort arbejdsområde, hvor folk pendler frem og tilbage. Han påpeger efterfølgende, at København ikke skal konkurrere med Odense, Ålborg og Århus, men med andre større byer i f.eks. Sverige og Tyskland. (J.P. København, 25.07.04)

Kommunalordfører for Venstre, Marianne Pedersen: Det bliver nødvendigt med tvang, for vi kan ikke tillade at lade det være op

til kommunerne i Roskilde Amt selv at bestemme, hvor de vil høre til. Jeg forstår deres ønske, med det øvrige Sjælland kan ikke klare sig uden Roskilde Amt. (J.P. København, 25.07.04)

DEN KOMMUNALE SEKTOR

Kommunernes Landsforening, KL: Den „fysiske” planlægning har længe trængt til en forenkling og slankning, men det er svært efter aftalens ordlyd at se, om den ønskede forenkling kan blive til noget i realiteternes verden. Efter KL's opfattelse skal tyngden i den regionale planlægning klart ligge på det erhvervsudviklingsmæssige – med et strategisk og overordnet sigte. KL vil have stærk fokus på, at resultatet ikke ender med at blive en generel stramning af de kommunale muligheder for at planlægge ud fra lokale hensyn. Vi skal under ingen omstændigheder have genindført en statslig eller regional detailstyring af kommunerne på planområdet. (Pressemeddelelse 29.06.04)

Formand for Kommunernes Landsforening KL, Ejgil W. Rasmussen: Det er en god ramme for det store lovgivningsarbejde, der nu går i gang. Rigtigt grebet an vil dette arbejde kunne understøtte reformens retning positivt. (J.P., 25.06.04)

Afdelingschef i Lederne Hovedorganisation, Trine Thorning: Lederne skal fungere som forandringsagenter. Derfor skal kommunalbestyrelserne hurtigst muligt udstikke retningslinier for fremtidige samarbejder: Hvilke fællesskaber indgår vi i, og hvad er målene. Lederne skal være klædt på fra oven for at kunne svare på de mange spørgsmål, som nu vil blive stillet af usikre medarbejdere. (Berlingske Tidende, 25.06.04)

Formanden for Kommunaldirektørforeningen, Allan Vendelbo: Aftalen om en kommunalreform er overordnet et skridt i den rigtige

retning. Men den mangler forudsætninger for, at tre grundprincipper ved enhver fusion kan opfyldes: 1) At der er klare mål. 2) At fusionen gennemføres så hurtigt som muligt. 3) At nøglepersoner udpeges hurtigt. (Berlingske Tidende, 25.06.04)

Amtsborgmester i Frederiksborg Amt, Jørgen Christensen (V) om kommunale fællesskaber: Det kan give et demokratisk underskud, fordi det bliver svært for den enkelte borger at overskue, hvem der reelt træffer beslutningerne. (J.P. København, 25.06.04)

MILJØ

Folketingsmedlem og miljøordfører, Torben Hansen (S): Socialdemokratiet ser, at naturen, miljøet og grundvandet bliver de helt store tabere i regeringens smalle strukturaftale. (...) For Socialdemokratiet er det vigtigt, at afgørelser om miljøforhold træffes af myndigheder, som ikke er for tæt på dem, der skal træffes afgørelse om. Dette „armslængde-princip” fjernes i strukturreformen. (J.P., 12.07.04)

Formand for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, Eyvind Vesselbo (V): Langt de fleste miljøopgaver udføres faktisk i kommunerne i dag. Af de samlede offentlige miljøudgifter har kommunerne 68 pct., staten har 26 pct., mens amterne kun står for 6 pct. Og omfanget af kommunernes opgaver har faktisk været støt stigende de seneste 10 år. (J.P. 03.07.04)

Dansk Naturfredningsforening: Reformaftalen demonterer det danske plansystem og udviser mangel på respekt for den store faglighed, som findes i de nuværende amter. Samtidig er aftalen også udtryk for blind tilid til, at lokale beslutningstagere er de rigtige til at beskytte natur og miljø. Aftalen om strukturreform medfører at:

- Regionplanerne afløses af mindre præcise „Regionale udviklingsplaner”.
- Regionerne mister det direkte ansvar for natur- og miljøforvaltning, der afløses af en „høringsret”.
- Den daglige forvaltning – tilsyn og håndhævelse – af f.eks. Naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven, råstofloven og vandforsyningsloven overgår til kommunerne.

... Det er beklageligt, at man konsekvent undlader at bruge input fra organisationer, embedsværket, sektorministerier og den til lejligheden nedsatte kommission. (Pressemeddelelse 24.06.04)

ERHVERVSLIVET

Administrerende direktør i Dansk Industri, Hans Skov Christensen: Vi kan ikke have et konkurrencedygtigt erhvervsliv i Danmark uden en kompetent offentlig sektor. Det største problem har været kvaliteten, og hér vil de nye storkommuner kunne afhjælpe det problem. (Berlingske Tidende, 25.06.04)

Udviklingsdirektør for Dansk Handel og Service, Per G. Gotfredsen: Aftalens mål er bl.a. en mere enkel offentlig sektor. Skal det ske, må erhvervslivet udføre langt flere opgaver. Der ligger et stort uudnyttet potentiale i et gennemtænkt samarbejde mellem den offentlige og private sektor. Opgavefordelingen mellem det offentlige og private er slet ikke berørt i aftalen, og det er ærgerligt. Staten udliciterer 20 pct., mens kommunerne kun udliciterer knap 10 pct., og det tal har ikke ændret sig i de sidste 10 år. Det må ske nu. Den offentlige sektor skal støtte virksomhedernes innovation, konkurrencevilkår og eksport. (www.dhs.dk)

OPPOSITIONEN

Medlem af Roskilde Amtsråd, Vivi Jacobsen (S): Jeg synes, der tegner sig et meget plumret økonomisk billede, når regionerne skal leve af penge fra staten – den såkaldte sundheds-skat. Jeg ville klart foretrække, at regionerne havde ret til at udskrive skat. (J.P., 10.07.04)

Leder af Det Radikale Venstre, Marianne Jelved: Det afgørende er, om pengene følger med til at løse opgaverne. Det er ikke sandsynligt. Der er risiko for, at nogle kommuner får en hårdere belastning. Jeg tror, at der vil komme kommunale skattestigninger. (J.P., 25.06.04)

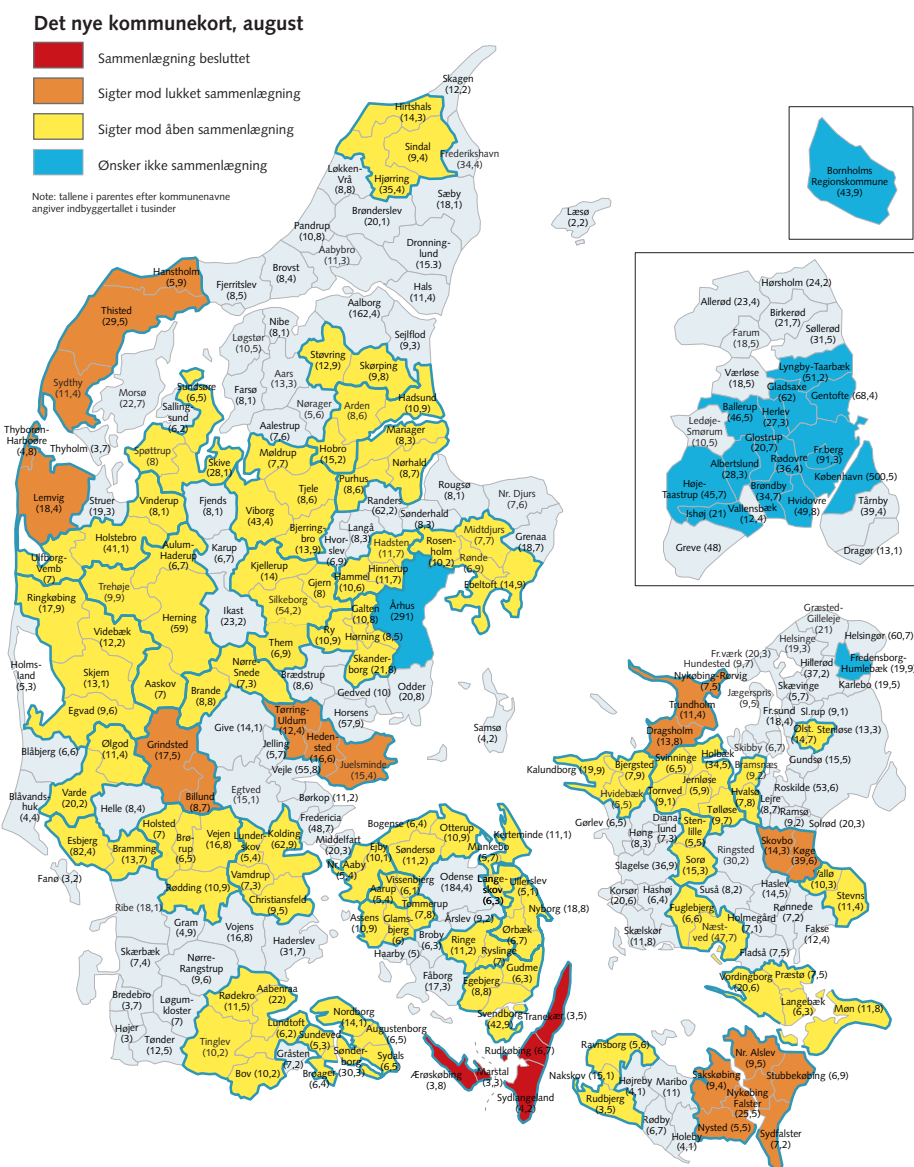
Medlem af Folketingets ø-kontaktudvalg, Keld Albrechtsen (Ø): Regeringens aftale med Dansk Folkeparti om strukturreformen kan blive en økonomisk og erhvervsmæssige katastrofe for en lang række danske øer. Vi skal fastholde bosætningen på vores øer, og det må nødvendigvis være et fælles samfundsansvar, der ikke kan overlades alene til de enkelte kommuner, hvoraf en del i forvejen har problemer med for høj arbejdsløshed, og derfor næppe vil kunne løfte opgaven. (Pressemeddelelse 25.06.04)

Med reformen forsvinder både HUR og Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Lav din egen kommune
 Kort og Matrikelstyrelsen præsenterer på deres hjemmeside værktøjet „Det nye Danmark”. Her kan man lægge sine ynglingskommuner sammen og bl.a. se indbyggertal og aldersfordeling.
 Derudover kan man frit hente amts- og kommunkort i en kvalitet, der kan printes og benyttes.
<http://www.kms.dk/>

Mere end halvdelen af landets kommuner har allerede afgjort deres fremtidige skæbne. 121 kommuner har fundet sammen i 39 sammenlægninger, og 15 større kommuner har besluttet at fortsætte som selvstændige kommuner. Dermed er 50 procent af fremtidens kommunkort tegnet, her fire måneder før kommunernes frist for at finde sammen udløber.

Kilde: Nyhedsmagasinet Danske Kommuner

PLANDANMARK

KALENDEREN

Kalender over DB's arrangement kan ses på DB's hjemmeside www.byplanlab.dk/kurser/index.html. Andres arrangementer vedr. planlægning kan ses på hjemmesiden under www.byplanlab.dk/plandanmark_kalender/index.html. Begge opdateres løbende.

Nyheder af interesse for BYPLANNYTs læsere, meddelelser om arrangementer mv. kan sendes til as@byplanlab.dk

KORT NYT

Strukturreformen

– Se også reform-debat side 12-13

Regeringen og Dansk Folkeparti offentliggjorde den 24. juni aftalen om den ny strukturreform. I det følgende samler vi op på de kapitler i reformen, der især berører planlægningsområdet.

Strukturreformen i sin fulde ordlyd kan læses på <http://www.im.dk/publikationer/strukturaf-tale/index.html> på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside.

„Reformen tegner en ny offentlig sektor, hvor kommuner, regioner og stat har hver sin opgavemæssige identitet.

Staten fastlægger de overordnede rammer.

Kommunerne varetager de direkte borgerrettede opgaver og bliver dermed for borgere og virksomheder hovedindgangen til den offentlige sektor.

Fem nye regioner får ansvaret for sundhedsvæsenet, bliver dynamo for den regionale udvikling og får ansvaret for at løse større driftsopgaver for kommunerne.”

(Aftale om strukturreform, indledningen)

Kommunerne

Reformen lægger op til, at kommuner sammenlægges til større og stærkere kommuner, hvis indbyggertallet er under 20.000 indbyggere. Alternativt kan de små kommuner indgå et forpligtende samarbejde med én eller flere kommuner.

De større og stærkere kommuner skal fremover varetage en række af amternes opgaver, herunder bl.a.

- Større ansvar for den kollektive trafik
- Ansvar for størstedelen af de hidtidige amtsveje
- De fleste nuværende amtslige natur- og miljøopgaver
- Større kompetence inden for den fysiske planlægning

Den nye kommunale inddeling træder i kraft den 1. januar 2005

Regionerne

Amterne erstattes af fem nye regioner, hvis opgaver bliver:

- Ansvar for sygehuvæsenet
- Oprettelse af trafikelskaber
- Udarbejdelse af udviklingsplaner
- Ansvar for en række institutioner for særligt udsatte grupper og grupper med særlige behov.

Følgende fem regioner og centrale forvaltninger oprettes:

Region Nordjylland – Aalborg
 Region Midtjylland – Viborg
 Region Syddanmark – Vejle
 Region Sjælland – Sorø
 Region Hovedstaden – Hillerød

Den nye geografiske struktur skal være på plads den 1. januar 2007.

Staten

Statens rolle på planlægningsområdet bliver at sikre, at overordnede hensyn varetages i planlægningen. Staten skal påse, at både regioner og kommuner i deres planlægning overholder gældende lovgivning mht. naturbeskyttelse og kravene i anden sektorlovgivning, implementerer Danmarks interna-

tionale forpligtelser på plan- og naturområdet, samt at kommunerne respekterer mål og vilkår i de regionale udviklingsplaner.

Relaterede links:

www.detnyedanmark.dk

www.kl.dk/kommunesammenlægning

Struktursekretariat

Kommunernes Landsforening (KL) har oprettet et Struktursekretariat, der har til formål at yde råd og vejledning til kommunerne om gennemførelsen af kommunalreformen.

Sekretariatet yder telefonisk rådgivning og står til rådighed i forbindelse med tema-dage, informationsmøder m.m.

Læs mere på KL's hjemmeside www.kl.dk

Nyt tværfagligt forskningscenter

Et nyt forskningscenter er etableret. Center for Strategisk Byforskning er blevet til i et samarbejde med Landbohøjskolen, Arkitektetskolen i Aarhus og Københavns Universitet. Fonden Realdania støtter projektet med 25 mio. kr.

Det nye forskningscenter vil arbejde ud fra begrebet den grænseløse by forstået som byens samspil med dens opland og med andre byer.

For yderligere oplysninger se www.sl.-kvl.dk eller kontakt Direktør, professor, dr. agro. Niels Elers Koch, Center for Skov, Landskab og Planlægning, KVL, tlf: 3528 1515

En mulig vej for Christiania

I ByplanNyt nr. 3 og 4 har vi fulgt med i debatten om Christianias fremtid. Det nyeste indslag i diskussionen kommer fra KAB – Bygge- og Boligadministrationen, som i en pressemeddelelse fra den 2. juli nærmer sig Christianitternes ønske om en fond. KAB's

forslag drejer sig om en almen boligorganisation, som ideelt vil kunne imødekomme de involverede parter krav.

I den kommende tid vil KAB arbejde for at beskrive modellen i dialog med Christianitterne, Københavns Kommune og staten.

Fonden Realdania finansierer udredningsfasen.

Modellen forventes offentliggjort ultimo oktober 2004.

For yderligere oplysninger kontakt Jesper Nygård, adm. direktør i KAB, tlf: 33 63 11 11, e-mail: jny@kab-bolig.dk. Eller Fleming Borreskov, adm. direktør i Fonden Realdania, tlf: 70 11 66 66, e-mail: flb@realdania.dk

PUBLIKATIONER

En idrætslegeplads skal ligge i vejen!

Benny Schytte i samarbejde med Lokale- og Anlægsfonden, Lokale- og Anlægsfondens Skriftrække, 2004, dansk, 80 sider.

Idrætslegepladsen er et sted, hvor der er fri adgang, åbent hver dag året rundt, mange lege- og idrætsmuligheder for forskellige aldersgrupper, og et sted hvor alle aktiviteter

er selvorganiserede og foregår på brugerens egne præmisser.

Kultursociolog Benny Schytte har fulgt idrætslegepladsernes opståen og udvikling.

Transport og indkøbsadfærd blandt forbrugere i tre butikcentre i hovedstadsområdet

Dorte E. Nielsen, Notat nr. 79, Institut for Grænseregionsforskning, Syddansk Universitet, 2004, 93 sider.

Institut for Grænseregionsforskning afslutter med denne rapport et flerårigt projekt, der har forsøgt at afdække mulighederne for at regulere transporten i forbindelse med indkøb, så den bliver mindre miljøbelastende.

Rapporten er udarbejdet som en del af Centre for Transport Research on environmental and health Impact and Policy (TRIP).

På institut for Grænseregionsforskning indgår undersøgelsen i forskningsfeltet „kundeadfærd i grænseregioner”, hvor det ligger i forlængelse af et projekt om kundeadfærd i Øresundsregionen før og efter åbningen af Øresundsbroen.

www.sam.sdu.dk/~den/trip.htm

Planning in Iceland – from the Settlement to Present Times

Trausti Valsson, Professor i planlægning, Islands Universitet. University of Iceland Press, 2004, engelsk, 480 sider.

For de Islands-interesserede er der nyligt udgivet en bog om den smukke ø og dens historie.

Bogen giver et overblik over udviklingen af byer og bebyggelser i Island fra bosættelserne i 874 frem til nutiden.

Den 11. august opsatte Københavns overborgmester Jens Kramer Mikkelsen, Byplanprisen 2003 i Havneparken på Islands Brygge.

Byplanprisen 2003

„At skabe en strategisk byplan der kunne udvikle sig af sig selv”

Arkitekt Ib Laursen, PLH-arkitekter

Beboerne på Islands Brygge og initiativtagerne til Havnestaden, ØK og PLH arkitekter er sammen med Københavns Kommune blevet tildelt prisen for den samlede udvikling og omdannelse af Islands Brygge og den proces, der har ført frem til resultatet. Nu er beviset på plads i muren ved Havneparken.

Ved byplanmødet 30. september-1. oktober afsløres, hvem der får Byplanprisen 2004.

Prisen tildeles af Dansk Byplanlaboratorium og Danske Arkitekters Landsforbund.

46069

MAGASINPOST **B**

SVEN ALLAN JENSEN AS SØGER **PLANLÆGGER** TIL KØBENHAVNS-AFDELING

Vi søger en **arkitekt** med et par års erfaring, gerne fra den kommunale planlæggerverden. Vi forventer, at du er en dygtig byplandesigner med færdigheder i digital visualisering, og at du har **erfaringer** med lokal- og kommuneplanlægning, analyser og eventuelt anvendelse af GIS.

Du kommer til at arbejde **selvstændigt** i et tæt og stærkt udviklingspræget fagligt miljø med store udfordringer og gode muligheder for faglig og personlig udvikling.

Nærmere oplysninger på vores hjemmeside: www.svaj.dk eller ved henvendelse til Niels Helberg, tlf. 44 95 21 32, mail: nhe@svaj.dk. Ansøgning sendes til Sven Allan Jensen as, Maglehøj 160, 3520 Farum, senest søndag den 10. oktober 2004.

Sven Allan Jensen as arbejder for stat, amter og kommuner, og vi laver planer i alle skalaer – lige fra ministerielle vejledninger og regionale udviklingsstrategier over kommuneplaner til design af gader og pladser. Vi er 23 medarbejdere med forskellige faglige profiler indenfor Arkitektur & Design, Trafik, Plan & Strategi samt Analyse og GIS. Hovedkontoret ligger i Aalborg.

City Living Living City

9th, 10th and 11th of June 2005
The 6th Biennial of Towns and
Town Planners
Three-day conference in Copenhagen

www.cityliving-livingcity.org